

Připomínky odboru sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje
Návrh Zákona o dostupném bydlení – komplexní pozměňovací návrh poslanců Jana Birke, Kláry Dostálové, Jana Hamáčka, Petra Dolínka, Jana Chvojky,
Jiřího Běhounka a dalších
Sněmovní tisk 952

Přehled uplatněných připomínek a způsob jejich vypořádání:

Krajský úřad	Část materiálu (str., odst., příp. řádek)	Připomínka	Vypořádání	Stanovisko k vypořádání
Ústeckého kraje	§ 2	Problematicky se jeví vyjádření u § 2, písm. d) sociální byt: „... (sociální byt)... je určen pro způsobilou domácnost, která si nemůže zajistit vyhovující bydlení na běžném trhu s byty“. Zde je třeba definovat, jakým způsobem bude zjišťováno, zda si osoba nebo osoby mohly zajistit vyhovující bydlení na běžném trhu s byty.		
	§ 3	Jako problematické se jeví tvrzení: „Sociální pracovník v rámci zjišťování potřeb domácnosti souvisejících s udržením bydlení ověří, zda se jedná o způsobilou domácnost.“. Poznámky: 1) z návrhu je zřejmé, že je počítáno jen s obcemi III. typu (ORP) nikoliv s obcemi II. typu (POÚ), kde také probíhá sociální práce a tyto obce rovněž mají již v dnešní době sociální či dostupné bydlení pro své občany. 2) Z návrhu nevyplývají také procesní záležitosti, např. jakým způsobem bude o věci rozhodováno (viz. § 3 věta první – „ <i>sociální pracovník rozhodne</i> “). Nabízí se správní řízení podle správního řádu (již vzhledem k tomu, že činnosti orgánů dostupnosti bydlení jsou výkonem státní správy v přenesené působnosti, jak je uvedeno ve větě druhé § 9 návrhu tohoto zákona, naopak oporu nelze hledat v doplnění novelizace zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, kde se rozšiřují koordinační a realizační činnosti sociální práce), tj. od podání žádosti (podnětu), přes sociální šetření sociálního pracovníka až po vydání rozhodnutí. Pak nejsou zde zřejmé i procesy jako je odvolací řízení, kontrolní mechanismus, sankce.		

		3) Je třeba precizovat, podle jakých kritérií bude sociální pracovník postupovat, jaké jsou cílové skupiny obyvatel při rozhodování. 4) Dilema sociální práce také bude nastávat, kdy rozhodovací pravomoc k uzavření nájemní smlouvy k sociálnímu bytu bude svěřena sociálnímu pracovníkovi obce. V případě, že bude vydáno negativní stanovisko, tak může dojít k narušení důvěry mezi klientem a sociálním pracovníkem na straně jedné a na druhé straně pak tentýž sociální pracovník bude muset klientovi pomáhat řešením jeho nepříznivé sociální situace jiným způsobem (tj. zde pomáhat při řešení bytové potřeby). Doporučuje se tedy, aby rozhodnutí spočinulo na orgánu dostupnosti bydlení (i na základě např. doporučení soc. pracovníka obce), jak tomu je v oblastech kontroly plnění povinností dle ust. § 16 návrhu tohoto zákona.		
	§ 4	V odst. 2) je uvedeno, že „mezí hodnota nájemného činí 64,70 Kč/m².“ V Ústeckém kraji se cena za metr čtvereční v současné době u sociálních či dostupných bytů pohybuje okolo cca 40,- Kč/m².		
	§ 9 a § 10	V § 9 je uvedeno, kdo je orgánem dostupnosti bydlení. Není však zřejmé, jakou náplň, jaké přesné úkoly, kompetence budou jednotlivé orgány mít. Dle návrhu zákona orgán dostupnosti bydlení kraje bude přiznávat status veřejné prospěšnosti v oblasti bydlení (§ 10), dále vede evidenci veřejně prospěšných právnických osob v oblasti bydlení (§ 11) a informují o veřejně prospěšné právnické osobě v oblasti bydlení do evidence. Zde se tedy jedná o „registrační“ úkony. Oba orgány, tj. kraje i obce budou také provádět kontrolu plnění povinností veřejných právnických osob v oblasti bydlení (§ 16). Zde není již upraveno, v čem bude spočívat rozdíl v kompetencích mezi orgány kraje a obce. Dále je zde uvedené jen ORP, nikoli obec s POU.		
	§ 11	Odst. 2 – „evidenci vedou krajské úřady.“ – zcela prakticky chybí jednoznačné ukotvení v rámci organizace úřadu, tj. kdo bude mít tuto agendu na starosti na kraji/obci? Odbory sociálních věcí nebo odbory správních činností a Živnostenského úřadu? Lze se pak dovozovat, že bude ponecháno na uvážení kompetentních osob úřadů.		
	§ 13	§ 13 odst. 1 uvádí, že: „Krajské úřady vhodným způsobem informují orgán dostupnosti bydlení obce do 1 měsíce po zápisu veřejně prospěšné právnické osoby v oblasti bydlení do evidence, která má sídlo v obvodu této obce, nebo v jejímž obvodu se nachází nemovitá věc evidovaná v katastru nemovitostí určená k poskytování bydlení touto právnickou osobou“.... Zde je provazba s výše uvedenou připomínkou		

		u § 11 – evidenci vedou krajské úřady. Z návrhu však není zřejmé, jakým způsobem má být toto zveřejňováno, zda bude vytvořen program MMR nebo záleží na evidenci daného kraje? V návaznosti na katastr nemovitostí může být i zapojen odbor majetku pro předávání informací. § 13 odst. 2 uvádí, že: „.....krajský úřad vhodným způsobem informuje orgán dostupnosti bydlení obce bez zbytečného odkladu.“ Opět není jasné definováno, jakou formou má být realizováno. § 13 odst. 3 je povinnost zveřejňování informací dána pouze obci s rozšířenou působností. Z praxe však vyplývá, že i POÚ v Ústeckém kraji již s dostupným (sociálním) bydlením pracují a funguje jim dobře. V důvodové zprávě toto není řešeno.		
	§ 16	§ 16 odst. 1 uvádí, že orgány dostupnosti bydlení kontrolují plnění povinností veřejně prospěšných právnických osob v oblasti bydlení podle tohoto zákona. Již není specifikováno, jaké kompetence bude mít orgán kraje a jaké orgán obce. Zde je to také jedna ze dvou kompetencí, kterou bude mít orgán dostupnosti bydlení obce (první kompetence je v informační povinnosti dle § 13). V odst. 3 jsou uvedeny následky v případě nesplnění podmínek pro přiznání statusu veřejné prospěšnosti a hrubého porušení povinností stanovených zákonem. V tom případě se uvádí jako jediné řešení – ustanovení opatrovníka soudem, a to z řad advokátů. Tato praxe není v ČR v žádném z námi známých režimů používána a není zde odkaz na žádnou zákonnou oporu, chybí odůvodnění a provazba na zákony v oblasti advokacie či opatrovnictví (NOZ?). Problematické je také ust. odst. 4. V případě, že daná právnická osoba nesplňuje podmínky nebo hrubě porušuje povinnosti, tak jediným nástrojem orgánu dostupnosti bydlení (kraje nebo i obce? – není specifikováno) je návrhová kompetence vůči soudu o ustanovení opatrovníka z řad advokátů. Opatrovník po „vynaložení veškerého úsilí“ (není také blíže definováno) podá soudu zprávu a na jeho návrh pak může soud rozhodnout o zrušení této veřejně prospěšné právnické osoby v oblasti bydlení. V oblasti veřejné správy (tedy i správního řízení) je správnímu orgánu „běžně“ svěřeno kromě rozhodování o udělení pověření (zde je rozhodováno o „přiznání statusu veřejné prospěšnosti v oblasti bydlení“), také kompetence k jeho odebrání		

		nebo udělení jiných sankcí. Správní soud pak rozhoduje, zda řízení bylo v souladu se zákonem či nikoli a rozhodnutí správního orgánu zruší či nikoli. Další problematické ustanovení tohoto odst. 4) je ve formulaci, že: <i>„soud může ustanovit nového opatrovníka, a to i opakovaně, podal-li opatrovník zprávu, že povinnosti podle tohoto zákona nezajistil, nebo pokud neplní své povinnosti v souladu se zákonem.“</i> Opakované ustanovování opatrovníka bude prodlužovat řízení již zejména tam, kde bude docházet hrubému porušování povinností stanovených tímto zákonem. Zde je nutné doplnit i skutečnost, že návrh zákona upravuje <i>„hrubé porušení povinností“</i>, ale jen ve vztahu k nájemci sociálního bytu (za podnájem sociálního bytu další osobě). <u>Hrubé porušení povinností ze strany veřejně prospěšné právnické osoby v oblasti bydlení není v tomto návrhu zákona nikde definováno. Z tohoto důvodu pak nelze rozhodnout o zrušení této právnické osoby ani ze strany soudu.</u>		
	Změna zákonů souvisejících s přijetím zákona o dostupném bydlení	Zde je odkaz na zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, § 92 písm. d) a nově přidané písm. e) stejného paragrafu. Zároveň do písmena d) je přidání formulace „a zajišťování činností prevence ztráty bydlení“ nadbytečné. Sociální pracovníci obcí aktivity k prevenci ztráty bydlení dnes běžně vykonávají a lze bez problémů zahrnout pod stávající formulaci v zákoně – „realizuje činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob“. To by pak v zákoně mohly být vyjmenovány všechny nepříznivé životní situace, což by vedlo k přehlcování zákona textem. Již sami autoři návrhu zákona v důvodové zprávě uvádějí, že MPSV vydalo k této oblasti opakovaně metodiku, což se nám jeví jako dostačující. Zákon má obsahovat obecné formulace a jednotlivé činnosti mají pak být součástí případných doplňkových právních předpisů (vyhlášek). Doplnění § 92 o písm. e) je také již nadbytečné – viz předcházející komentář.		
	Důvodová zpráva – k § 2	Písm. o) – nízký příjem. Zde je uvedeno, že „za nízký příjem se považuje takový příjem, kdy domácnosti nezbyvá dostatek prostředků na pokrytí životních nákladů.“ Postrádáme odkaz na jiný zákon, kde se nízké příjmy řeší, typicky zákon č. 111/2006 Sb., o hmotné nouzi, v platném znění. Případně o zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Či zda je zde jiný způsob testování příjmů.		

Oblasti, kde jsou zřejmé nejasnosti:

- Kdo budou cílové skupiny pro dostupné bydlení? Kdo bude prioritní skupinou?
- Není vůbec zřejmý proces rozhodování.
- Ze strany krajských úřadů by měla být poskytována metodická činnost, kontrolní činnost, sankce za neplnění, odvolací řízení?
- Bude se jednat o výkon sociální práce? Pak je nutné tyto úkony zapisovat do Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka jako metodu sociální práce s intervencemi?
- Pokud dojde k zařazení do agendy sociální práce, pak budou současní sociální pracovníci obcí zahlceni, personálně poddimenzováni, bude třeba posílit jejich počty. Dotace na výkon sociální práce bude tuto agendu zahrnovat?
- Advokáti jako opatrovníci nejsou v žádném známém režimu v ČR využíváni, chybí odkaz na zákonnou úpravu nebo bude zcela nově řešeno?
- Jedná se jednoznačně o přenesenou působnost obcí?
- § 93 písm. a) – doplněno: „včetně činností prevence ztráty bydlení“. Je otázkou, jak konkrétně bude kraj tuto činnost naplňovat.
- Z návrhu zákona je zřejmé, že obce budou mít možnost, nikoli povinnost „zabezpečovat“ sociální bydlení. Zde pak hrozí možná migrace ohrožených obyvatel do obcí, které aktivně přistupují k zajišťování sociálního bydlení.